

Chùa Tân Bảo - cột mốc tâm linh vững chãi nơi địa đầu Tổ quốc

ISSN: 2734-9195 10:58 18/08/2026

Sự chuyển mình mạnh mẽ với dự án quy hoạch mới sắp tới không chỉ mở ra trang sử mới bề thế hơn mà còn thể hiện sức sống mãnh liệt của dòng máu Việt, của văn hóa Phật giáo Việt Nam nơi địa đầu Tổ quốc.

Nơi dòng sông Nậm Thi hòa mình vào dòng sông Hồng cuộn đỏ, có một ngôi cổ tự âm thầm đứng đó như một cột mốc tâm linh vững chãi nơi địa đầu Tổ quốc. Đó chính là chùa Tân Bảo (chùa Lê Lợi) - ngôi già lam của mảnh đất biên cương Lào Cai.

Không chỉ là chốn quy ngưỡng của tăng ni, phật tử, ngôi chùa có lịch sử từ thời nhà Trần này còn mang trong mình những thăng trầm của lịch sử dân tộc, là biểu tượng cho sức mạnh văn hóa và lòng yêu nước kiên cường của người dân nơi biên thùy.

1. Lịch sử thăng trầm gắn liền với vận nước

Ngược dòng thời gian về thời nhà Trần, **chùa Tân Bảo** được khởi dựng như một biểu tượng của lòng sùng kính Phật pháp gắn liền với khát vọng thái bình nơi biên viễn. Nằm ở vị trí tiền tiêu ngôi chùa đã cùng người dân bản địa trải qua biết bao giông bão.

Đến giữa thế kỷ XIX, nhân dân địa phương cùng thập phương thiện tín đã chung tay quyên góp, tôn tạo lại ngôi chùa thành một chốn thờ tự khang trang, bề thế.

Trước năm 1950, do tọa lạc tại thôn Tân Bảo, chùa mang tên gọi Tân Bảo tự. Sau này, khi tuyến đường trước chùa được đổi tên thành đường Lê Lợi, người dân vùng cao vẫn quen gọi bằng cái tên thân thương: chùa Lê Lợi.

Thế nhưng, lịch sử của ngôi cổ tự này không chỉ có tiếng chuông thanh tịnh mà còn in hằn những vết thương chiến tranh.

Trong cuộc chiến đấu bảo vệ biên giới phía Bắc năm 1979, toàn bộ khuôn viên, kiến trúc cổ kính của chùa Tân Bảo đã bị tàn phá hoàn toàn dưới bom đạn. Dù gạch ngói có thể đổ nát, nhưng mạch nguồn tâm linh và ý chí kiên cường của vùng đất này chưa bao giờ dập tắt. Ngay khi tỉnh Lào Cai được tái lập vào năm 1991, chính quyền và Phật tử đã lập tức chung tay phục dựng lại ngôi chùa, khẳng định một sức sống mãnh liệt, kiên cường như chính cây đại thụ nơi biên cương đón gió.

Chùa Tân Bảo còn có tên gọi khác là chùa Lê Lợi, tọa lạc bên bờ sông Nậm Thi, giáp ranh với biên giới hai nước Việt – Trung (tại cửa khẩu Hà Khẩu, Vân Nam, Trung Quốc). Trước đây vị trí chùa nằm tại chân núi Mai Lĩnh, thôn Tân Bảo, xã Lão Nhai, tỉnh Hưng Hóa, hiện nay thuộc tổ 7, phường Lào Cai, thị xã Lào Cai, tỉnh Lào Cai. Ảnh: sưu tầm

2. Diện mạo hiện tại: Khoảng lặng bình yên nơi cửa khẩu

Ngày nay, dù chỉ sở hữu diện mạo phục dựng trên khuôn viên rộng khoảng 1.500 mét vuông theo hệ phái Bắc tông, chùa Tân Bảo vẫn toát lên vẻ uy nghiêm, cổ kính vốn có. Bước chân qua cổng chùa, không gian hối hả, tấp nập vùng cửa khẩu quốc tế như lùi lại phía sau, nhường chỗ cho sự tĩnh lặng, an yên. Kiến trúc chùa mang đậm nét truyền thống với mái ngói rêu phong, các pho tượng Phật được bài trí tôn nghiêm.

Vị trí đặc biệt của chùa - nằm ngay sát bờ sông Nậm Thi, đối diện với huyện Hà Khẩu (tỉnh Vân Nam, Trung Quốc) và nằm trong cụm quần thể di tích Đền Thượng - đã biến nơi đây thành một địa điểm mang tính biểu tượng cao. Mỗi tiếng chuông chùa ngân vang vào buổi hoàng hôn không chỉ là thanh âm thanh lọc tâm hồn, mà còn như một lời khẳng định chủ quyền văn hóa độc lập, bền vững tựa ngàn năm.

Đứng từ khuôn viên **chùa Tân Bảo** phóng tầm mắt ra xa, du khách và Phật tử không khỏi trầm trồ trước bức tranh sơn thủy đầy tráng lệ của dòng sông Nậm Thi. Dòng sông lịch sử ấy như một dải lụa xanh ngọc bích hiền hòa, vừa là ranh giới tự nhiên phân định hai quốc gia, vừa là nhân chứng lặng lẽ chứng kiến bao biến động thăng trầm của vùng biên ải.

Từ sân chùa nhìn xuống, mặt nước sông phẳng lặng phản chiếu nền trời Tây Bắc cao rộng, đôi khi bảng lảng một làn sương mờ ảo lúc sáng sớm. Phía bên kia sông là nhịp sống hối hả, những tòa nhà cao tầng của huyện Hà Khẩu (Trung Quốc); còn bên này sông, dưới bóng rêu phong của mái chùa Việt, là một khoảng lặng tĩnh mịch, an nhiên đến lạ kỳ.

Sự đối lập giữa dòng sông mệnh mông, giữa sự ồn ã của giao thương biên giới và tiếng lá reo xào xạc trong sân tự càng làm tôn lên vẻ uy nghiêm, bất biến của ngôi cổ tự. Khi hoàng hôn buông xuống, ánh chiều tà nhuộm đỏ cả một vùng ngã ba sông, tiếng chuông chùa Tân Bảo thỉnh lên từng hồi trầm ấm, ngân nga qua mặt nước Nậm Thi, hòa vào lòng đất mẹ như một lời khẳng định chủ quyền linh thiêng và khát vọng hòa bình muôn thuở của dân tộc.

3. Khát vọng vươn mình - trung tâm Phật giáo biên cương

Không dừng lại ở quy mô hiện tại, chùa Tân Bảo đang bước vào một chương mới đầy tự hào với dự án quy hoạch và dịch chuyển sang vị trí mới (thuộc tổ 27, phường Lào Cai) với tổng kinh phí lên tới 80 tỷ đồng từ nguồn xã hội hóa. Với diện mạo mới này, chùa Tân Bảo sẽ chính thức trở thành Trụ sở Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam tỉnh Lào Cai, nâng tầm vóc từ một ngôi chùa địa phương thành một trung tâm văn hóa tâm linh bề thế của vùng cao **Tây Bắc**.

Theo lộ trình quy hoạch, trên diện tích mở rộng giai đoạn đầu hơn 7.500 mét vuông (và định hướng lên tới 3 ha), ngôi đại tự sẽ được tái thiết toàn diện. Điểm nhấn là Tòa Tam bảo (Chính điện) rộng 400 mét vuông với kiến trúc chồng diêm

tám mái uy nghi, kết hợp cùng cổng Tam quan hai tầng bề thế và nhà Tổ trang nghiêm. Khi toàn bộ các hạng mục phụ trợ như đài tượng Quan Thế Âm, hồ sen thanh tịnh được hoàn thiện, chùa Tân Bảo không chỉ là nơi tu học, quy ngưỡng của tăng ni, Phật tử, mà còn là điểm nhấn tham quan, lễ bái mang ý nghĩa "*thế trậi lòng dân*" vững chãi bằng sức mạnh văn hóa và tâm linh, giữ gìn sự bình yên cho dải đất biên cương của Tổ quốc.

Ban Tam Bảo tại chùa Tân Bảo. Ảnh: sưu tầm

4. Cột mốc tâm linh trường tồn cùng bờ cõi

Trải qua hàng thế kỷ với biết bao thăng trầm, từ những ngày đầu khởi dựng thời Trần cho đến những vết thương bom đạn 1979, chùa Tân Bảo vẫn đứng vững như một biểu tượng bất tử của tinh thần kiên cường nơi biên ải.

Sự chuyển mình mạnh mẽ với dự án quy hoạch mới sắp tới không chỉ mở ra trang sử mới bề thế hơn mà còn thể hiện sức sống mãnh liệt của dòng máu Việt, của văn hóa Phật giáo Việt Nam nơi địa đầu Tổ quốc.

Tiếng chuông chùa Tân Bảo sẽ mãi là thanh âm bình yên neo giữ hồn dân tộc. Ngôi chùa ấy đã, đang và sẽ mãi là một "*cột mốc tâm linh*" vững chãi, canh giữ và chúc phúc cho sự thái bình, thịnh vượng của dải đất biên thùy yêu thương.

Tác giả: **Đặng Việt Thủy**